

УДК 811.111'373:81'42

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-1\(7\)-87-99](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-1(7)-87-99)

Зеленська Олена Піменівна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов і культури фахового мовлення, Львівський державний університет внутрішніх справ, вул. Городоцька, 26, м. Львів, тел.: (097) 330-31-99, <https://orcid.org/0000-0002-7128-8262>

ДЕЯКІ ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ КОНСТИТУЦІЙНОГО ДИСКУРСУ (на матеріалі Конституції США)

Анотація. У статті досліджуються деякі лексичні особливості побудови конституційного дискурсу на матеріалі його головної складової – Конституції США (без доповнень і змін), що має не лише теоретичне, але й практичне значення для викладання як юридичних дисциплін, так і філологічних, зокрема навчання іноземної мови. Наголошується, що дослідження лексичних одиниць як інструментів пізнання поглиблює уявлення про лексичну систему, яка виступає комплексом сукупностей певного рівня, що відрізняються складністю свого об'єкта в структурі та цілісності. Охарактеризовано мову права, тобто спеціальний різновид функціональної мови, яка служить засобом здійснення правового регулювання в суспільстві, є лексиконом нормативних актів і характеризується своїми лексичними, граматичними, структурно-смысловими та логіко-композиційними особливостями. Мова права є унормованою (існують правила вибору та вживання правових мовних засобів) і кодифікованою (мовні засоби, які можуть вживатися мовою права, або не можуть нею вживатися). Проаналізовано лексичні особливості побудови конституційного дискурсу, до яких відноситься вживання лексики загального вжитку, термінологічної лексики (юридичної, політичної, військової, економічної), латинізмів, синонімів, архаїзмів, фразеологізмів, займенникових прислівників, що уможлиблює логічну завершеність, конкретність, об'єктивність, ясність, лаконічність, точність викладу та офіційність цього документа. Підкреслено важливу роль культурного компонента в юридичному дискурсі. Конституція США відображає культурні цінності американського соціуму. Перспективним видається проведення комплексного аналізу лексичних, граматичних, структурно-

смыслових та логіко-композиційних особливостей доповнень і змін до Конституції США, їх порівняння з оригінальним початковим текстом Конституції.

Ключові слова: Конституція США, юридичний дискурс, конституційний дискурс, мова юридичного дискурсу, лексичні особливості.

Zelenska Olena Pimenivna Doctor of Pedagogy, Full Professor, Professor of the Department of Foreign Languages and Professional Communication, Lviv State University of Internal Affairs, Gorodotska St., 26, Lviv, tel.: (097) 330-31-99, <https://orcid.org/0000-0002-7128-8262>

SOME LEXICAL PECULIARITIES OF THE CONSTITUTIONAL DISCOURSE CONSTRUCTION (based on the Constitution of the United States)

Abstract. The article deals with some lexical peculiarities which are typical of the constitutional discourse construction using its main component – the Constitution of the USA (without the amendments and changes) that has not only the theoretical, but also the practical importance for teaching both legal and philological disciplines, particularly for teaching a foreign language. It is underlined that the research of the lexical units as the instruments of cognition deepens the knowledge about the lexical system that is a whole complex of the totalities of a certain level that are notable for the complexity of their object in structure and integrity. The legal language, i.e. the special variety of the functional language that serves as the means of realizing the legal regulation in the society, the lexicon of the normative acts that has its own lexical, grammatical, structural, semantic, logical, and compositional peculiarities is characterized. The legal language is standardized (there are rules of selecting and using the language means) and codified (the language means that can or cannot be used by the legal language). The lexical peculiarities of the constitutional discourse construction, among which are the usage of the vocabulary of the national language, of the terms (legal, political, economic, military), of the words of the Latin origin, of the synonyms, archaic words, phraseological units, and the pronominal adverbs that enable the logical completeness, concreteness, objectivity, clarity, laconicism, accuracy of presentation and officiality of this document are analysed. Conducting the complex analysis of the lexical, grammatical, structural, semantic, logical, and compositional peculiarities of the amendments and changes to the Constitution of the USA, their comparison with the original text of the Constitution seems to be perspective.

Keywords: Constitution of the United States, legal discourse, constitutional discourse, legal discourse language, lexical peculiarities.

Постановка проблеми. Юридичний дискурс є одним із найпопулярніших та актуальних дискурсів, який потребує суспільство, оскільки він орієнтований на всі верстви суспільства, бо право торкається будь-якої сфери його життєдіяльності, а мова права є основною складовою юридичного дискурсу. Юридичний дискурс пов'язаний з ціннісними системами суспільства, з його економічною, політичною, релігійною, культурною сферами, а мова права може комбінуватися з мовами будь-якої іншої сфери за допомогою інтертекстуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різні аспекти загальної теорії дискурсу, юридичного дискурсу та мови права досліджували такі науковці, як Н. Артикуца, Н. Арутюнова, А. Баламакова, Е. Бенвеніст, Н. Голев, Т.А. ван Дейк, Н. Івакіна, В. Зайцева, В. Карасик, Б. Кашкин, Е. Кожемякін, Дж. Конлі, Н. Коновалова, В. Мальцева, В. О'Барри, Г. Онуфрієнко, І. Палашевська, Г. Почепцов, Ю. Прадід, З. Тростюк, О. Русакова, К. Серажим, П. Серіо, Д. Стоун, М. Федулова, Т. Фівег, М. Фуко, З. Харріс, Н. Храмцова та інші. Проте, видається доцільним подальше дослідження лексичних одиниць та їх функціонування в юридичних текстах (оскільки юридичний дискурс охоплює всі види і жанри професійної комунікації: юридичні документи, наприклад, тексти законів), зокрема в тексті Конституції США (без доповнень і змін) для розуміння тієї ролі, яку лексичні одиниці відіграють в сучасних політичних, економічних, суспільних тощо перетвореннях. Закони, правові дії і правові документи, які складають більшу частину предметної галузі права, є текстуальними або дискурсивними за своєю природою [1, с. 9]. Як відомо, маркером юридичного дискурсу є ситуація комунікації в юридичній сфері, а головною складовою – текст юридичного документа [2, с. 164].

Мета статті – здійснити дослідження лексичних одиниць конституційного дискурсу на матеріалі його головної складової – Конституції США (без доповнень і змін), що є інструментами пізнання, поглиблює уявлення про лексичну систему, яка виступає комплексом сукупностей певного рівня, що відрізняються складністю свого об'єкта в структурі та цілісності. Воно викликано не лише вимогою розвитку та функціонування цієї галузі знань, але й практикою викладання як юридичних дисциплін, так і філологічних, зокрема навчання іноземної мови.

Виклад основного матеріалу. Юридичний дискурс є підвидом інституціонального дискурсу і містить структуровані висловлювання щодо правових питань і юридичні тексти [3]. Цілі юридичного дискурсу – інформаційна, аналітична, оцінна, впливова, прогнозуюча. В середині юридичного дискурсу можна виділити такі підвиди, як судовий дискурс, законодавчий дискурс, конституційний дискурс, адміністративний дискурс, дискурс юридичних актів тощо.

В юридичному дискурсі виділяють такі характерні параметри: а) сфера функціонування – галузь права; б) тема та основний мотив – зміст закону і відповідність закону тій чи іншій події, що розглядається; в) комунікативна спрямованість – регулювання суспільних відносин; г) загальна когнітивна специфіка – примат фактів над цінностями, прагнення до об'єктивної інформації, перевага раціонального над емоційним [4]. У галузі права застосовується офіційно-діловий стиль, який поділяється на законодавчий і адміністративно-канцелярський у залежності від галузі застосування. Законодавчий стосується конституцій, законів, цивільних і кримінальних актів тощо. Конституція має комунікативне завдання: виконувати пізнавальні функції і функції наказу. Конституція фіксує волю суспільства як правовласника, тому текст конституції є прецедентним.

Унікальність юридичного дискурсу виражається в широкому використанні поняттєво-змістовних мовних засобів (термінів), кліше й канцеляризмів, відсутністю експресивних засобів, складністю синтаксичних структур, стійким використанням обмеженого спектру жанрово-стилістичних засобів, низькою контекстуальністю [5, с. 58]. Саме ці засоби забезпечують мові права точність і виняткову лаконічність.

Важливу роль у юридичному дискурсі також відіграє культурний компонент. Мова права відрізняється від більшості інших мов для спеціальних цілей тим, що вона описує метафізичне явище. Право не існує у фізичному світі. Оскільки воно повністю створено людьми, право завжди пов'язано з культурою будь-якого певного суспільства: таким чином воно є соціальним явищем [6]. Культура, яка визначається як «семіотична система» і «система значень» або інформації, закодованої в поведінковому потенціалі членів певного суспільства, здійснює значний вплив на мову взагалі та мову права зокрема, при цьому враховуються особливості устрою суспільства. Юридичні системи відображають ціннісні складові національної культури, тому важливим і логічним є реалізація цінностей культури (уявлення про право, кримінальне правосуддя, покарання, судову систему тощо), що

відбувається в традиціях, правилах, певних правових процедурах, вербальних і невербальних символах і ритуалах юридичного дискурсу. Конституція США відображає культурні цінності американського соціуму.

Мова юридичного документа, зокрема документа конституції повинна вирізнятися однозначністю, точністю, зрозумілістю, стислістю, формалізованістю, уніфікованістю, відповідністю мови закону загальним нормам національної літературної мови, тому що будь-який закон, а Конституція – Основний закон країни – повинен мати логічну завершеність, відрізнятися послідовністю, бути точним, ясним, лаконічним та офіційним. Вибір мовних засобів має велике значення для конституційного дискурсу. Він дозволяє здійснювати вплив на свідомість адресата, на те, як той сприйматиме ту чи іншу інформацію, як буде себе поводити після її осмислення [7]. Мова права, тобто спеціальний різновид функціональної мови, яка служить засобом здійснення правового регулювання в суспільстві, лексикон нормативних актів, з одного боку, є функціональним варіантом літературної національної мови та ґрунтується на її лексиці та граматиці, а з іншого боку, вона має свої морфосинтаксичні, семантичні та прагматичні особливості (серед них мовна структура, компактність інформації за рахунок використання великої кількості термінів, логічність і послідовність у їх використанні, значна кількість термінів з інших галузей знань, часте використання акронімів та скорочень, консерватизм мовних засобів, складний синтаксис, архаїчність та урочистість мови тощо, що мають своє коріння в історії розвитку мови права) та використовується в певних ситуаціях. Мова права впливає на літературну національну мову, а остання, своєю чергою, здійснює вплив на мову права. Мова по відношенню до права, з одного боку, реалізує волю законодавця, а з іншого, доводить цю волю до відомих учасників суспільних відносин. Мова права є унормованою (існують правила вибору та вживання правових мовних засобів) і кодифікованою (мовні засоби, які можуть вживатися мовою права, або не можуть нею вживатися). Специфіка мови права визначається необхідністю точно передавати взаємозв'язок юридичних понять і всіх аспектів думки законодавця. Особливості мови права породжуються особливостями самого права, оскільки мова права невіддільна від правової системи з її логікою, функціями, характерними рисами та особливостями [8]. Серед рис, що характеризують мову права є вживання архаїзмів і канцеляризмів, стереотипних фраз, стійких словосполучень і виразів, а також використання запозичень з

латинської та французької мов, використання сполучника of. Загальнонавчана, спеціальна та термінологічна лексика є мовною основою конституції.

Для більш чіткого розуміння лексичних особливостей конституційного дискурсу на матеріалі Конституції США (The Constitution of the United States) (без доповнень і змін) варто дати її коротку характеристику. Конституція США (1787 р.) як основний закон країни стоїть над загальним правом та визначає основи американського суспільства і держави і всього діючого права. Конституція закріплює основні початки демократичного режиму в США, вона регулює відношення людей в суспільстві в межах однієї країни. Конституція США має вищу юридичну силу та авторитет.

Конституція складається з преамбули, 7 статей, поділених, своєю чергою, на розділи, і поправок до Конституції. Стаття 1 закріплює правове положення Конгресу США, його основні повноваження, порядок формування та діяльність. Стаття 2 регламентує діяльність Президента США як голови виконавчої влади. Стаття 3 присвячена здійсненню судової влади. Стаття 4 встановлює принципи організації влади в штатах, регулює питання федеративного устрою США. Стаття 5 регулює порядок внесення змін до Конституції США. Статті 6 і 7 містять кінцеві та перехідні положення, пов'язані з введенням Конституції в дію. Таким чином, положення Конституції США стосуються трьох гілок влади: законодавчої, виконавчої та судової. Тому зміст закону, його мета та функції, реципієнт та адресат мають основний вплив на вживання відповідних груп лексичних одиниць, що характеризуються конкретністю, об'єктивністю, ясністю, лаконічністю, точністю викладу та офіційністю закону.

До лексичних особливостей побудови конституційного дискурсу (на матеріалі Конституції США без доповнень і змін) можна віднести:

- Вживання лексики загального вжитку:

The Congress shall assemble at least once in every Year and such Meeting shall be [on the first Monday in December,] ... [9, с. 3-4].

He shall hold his Office during the Term of four Years, ... [9, с. 9].

- Вживання термінологічної лексики:

✓ юридичних термінів, що стосуються конституційного права, цивільного права, адміністративного права, кримінального права, виборчого права:

All Debts contracted and Engagements entered into, before the **Adoption of this Constitution**, shall be as valid against the United States under this **Constitution**, as under the **Confederation** [9, с. 15].

Every **Bill** which shall have **passed** the House of Representatives and the Senate, shall, before it **becomes a Law**, be presented to the President of the United States; ... [9, с. 5].

... and the Names of the Persons **voting for and against the Bill** shall be entered on the Journal of each House respectively [9, с. 5].

They shall in all **Cases**, except **Treason, Felony and Breach of the Peace**, be privileged from **Arrest** during their Attendance at the Session in their respective Houses ... [9, с. 4].

The President, Vice President and all civil Officers of the United States, shall be removed from Office on Impeachment for, and **Conviction** of, **Treason, Bribery**, or other high **Crimes and Misdemeanors** [9, с. 12];

✓ юридичних термінів, що стосуються судочинства:

When the President of the United States **is tried**, the **Chief Justice** shall **preside**: And no Person shall be **convicted** without the **Concurrence** of two thirds of the Members present [9, с. 3].

Judgment in Cases of Impeachment shall not extend further than to removal from Office, and disqualification to hold and enjoy any Office of honor, Trust or Profit under the United States; but the **Party convicted** shall nevertheless be **liable and subject to Indictment, Trial, Judgment and Punishment**, according to Law [9, с. 3];

✓ політичних термінів:

He shall have Power, by and with the Advice and Consent of the Senate, **to make Treaties**, ... and he ... shall appoint **Ambassadors**, other public **Ministers and Consuls, Judges** of the supreme Court, and all other **Officers** of the United States [9, с. 11];

✓ військових термінів:

To declare War, grant Letters of Marque and Reprisal, and make Rules concerning **Captures** on Land and Water; ...

To raise and support **Armies**, ... ;

To provide and maintain a **Navy**;

To make Rules for the Government and Regulation of the land and **naval Forces**;

To provide for calling forth the **Militia** to execute the Laws of the Union, **suppress Insurrections and repel Invasions**; ... [9, с. 6-7];

✓ економічних термінів:

The Congress shall have Power **to lay and collect Taxes, Duties, Imposts and Excises, to pay the Debts** and provide for the common Defence and general Welfare of the United States; but all **Duties, Imposts and Excises** shall be uniform throughout the United States; ... [9, с. 6].

To borrow Money on the credit of the United States; ...

To coin **Money**, regulate the **Value** thereof, and of **foreign Coin**, and fix the **Standard of Weights and Measures**; ... [9, с. 6].

Ці терміни можна поділити на три групи:

- однозначні терміни, що мають лише юридичне (політичне, економічне тощо) значення і не мають іншого в загальноживаній літературній мові:

When vacancies happen in the Representation from any State, the Executive Authority thereof shall issue **Writs of Election** to fill such Vacancies [9, с. 2];

They shall in all cases, except **Treason, Felony** and **Breach of the Peace**, be privileged from Arrest during their Attendance at the Session of their respective Houses, ... [9, с. 4];

To declare War, grant **Letters of Marque and Reprisal**, ... [9, с. 6];

No **Tax** or Duty shall be laid on Articles exported from any State [9, с. 8];

- неоднозначні терміни, що мають, окрім юридичного (політичного, економічного тощо) значення, ще інше (інші) значення в загальноживаній літературній мові:

When the President of the United States is tried, the Chief **Justice** shall preside: ... [9, с. 3]. Термін **justice**, крім значення «суддя» або «правосуддя» (a judge in a law court; the system by which people are judged in courts of law and criminals are punished), має ще й інші значення: fairness in the way people are treated; the quality of being right and deserving fair treatment [10, с. 879];

The judicial Power of the United States, shall be vested in one supreme **Court**, ... [11, р. 12]. Термін **court**, крім значення «суд» (як державний орган, який розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи; як приміщення для судових засідань, як збірний іменник на позначення «судді» – the place where a trial is held, or the people there, especially the judge and the jury who examine the evidence and decide whether someone is guilty or not guilty), має ще такі значення: an area made for playing games such as tennis; the place where a king or queen lives and works [12, с. 360];

No State shall, without the Consent of the Congress, lay any Imposts or **Duties** on Imports or Exports, ... [13, с. 12]. Крім значення «податки» (a tax you pay on something you buy), термін **duties** має такі значення, як something that you have to do because it is morally or legally right; something you have to do as part of your job [14, с. 490];

- терміни, що мають різні значення в різних галузях, наприклад, в юриспруденції та економіці, юриспруденції та військовій справі тощо:

The judicial power shall extend to all Cases, in Law and **Equity**, arising under this Constitution, ... [15, с. 13]. Юридичний термін **equity**

означає «справедливість» (the principle that a fair judgment must be made in a situation where the existing laws do not provide an answer) [16, с. 528]. Економічний термін **equity** означає «маржа», «власний капітал», «власні засоби» (the amount of money that you would have left if you sold your house and paid off the money you borrowed to buy the house) [16, с. 528];

The Congress shall have Power ... to pay the Debts and provide for the common **Defence** and general Welfare of the United States; [17, с. 6]. Юридичний термін **defence** у судочинстві має значення «захист» (the things that are said in a court of law to prove that someone is not guilty of a crime; all the lawyers who try to prove in a court of law that someone is not guilty of a crime) [18, с. 411]. Військовий термін **defence** має значення «захист». «оборона» (all the systems, people, materials, etc. that a county uses to protect itself from attack) [18, с. 411].

Серед лексичних особливостей побудови конституційного дискурсу (на матеріалі Конституції США без доповнень і змін) ще можна назвати такі:

- Латинська мова здійснила великий вплив на англійську мову права та на юридичну термінологію. Це пов'язано з тим фактом, що правові поняття з римського права були перенесені в правову культуру Англії, а також і США, оскільки американське право в основному походить від англійського права:

The Senate shall chuse their other Officers, and also a President **pro tempore**, in the Absence of the Vice President, or when he shall exercise the Office of President of the United States [19, с. 3].

No Bill of Attainder or **ex post facto** Law shall be passed [19, с. 8].

The Privilege of the Writ of **Habeas Corpus** shall not be suspended, unless when in Cases of Rebellion or Invasion the public Safety may require it [19, с. 8].

- В англійському юридичному дискурсі є слова, які вирізняються практично повним збігом семантики: offence – crime, punishment – penalty, judge – justice. Тут варто нагадати, що нормандське завоювання Англії значно вплинуло на правову культуру останньої, оскільки нормани принесли з собою і старофранцузьку мову, і свої правові та політичні інститути. В цей час англійська мова вдруге запозичила латинські юридичні терміни, але вже не безпосередньо, а через французьку мову, зокрема такі як crime, judge, justice, jury, criminal – offender – perpetrator, etc. Ці синоніми вживаються і в тексті Конституції США (без доповнень і змін):

When the President of the United States is tried, the Chief **Justice** shall preside: And no Person shall be convicted without the Concurrence of two thirds of the Members present [19, с. 3].

The **Judges**, both of the supreme and inferior Courts, shall hold their Officers during good Behaviour, and shall, at stated Times, receive for their Service, a Compensation ... [19, c. 12].

Judgment in Cases of Impeachment shall not extend further than to removal from Office, and disqualification to hold and enjoy any Office of honor, Trust or Profit under the United States: but the Party convicted shall nevertheless be liable and subject to Indictment, Trial, Judgment and **Punishment**, according to Law [19, c. 3].

... but a smaller Number may adjourn from day to day, and may be authorized to compel the Attendance of absent Members, in such Manner, and under such **Penalties** as each House may provide [19, c. 4].

The President, Vice President and all civil Officers of the United States, shall be removed from Office on Impeachment for, and Conviction of, Treason, Bribery, or other high **Crimes** and Misdemeanors [19, c. 12].

To define and punish Piracies and Felonies committed on the high Seas, and **Offenses** against the Law of Nations; ... [19, c. 6].

- Англійська мова права здавна характеризується вживанням архаїзмів (застарілих слів). Особливістю розвитку англійської мови на території колоній у період формування національних держав є збереження архаїчного пласту слів і значень [20, с. 65]. У тексті Конституції США (без доповнень і змін) вживаються такі слова, як to chuse (to choose), controul (control), Yeas and Nays (Yes and No), writ, witness:

... and the **Yeas** and **Nays** of the Members of either House on any question shall, at the Desire of one fifth of those Present, be entered on the Journal [21, c. 4]. **Yeas** and **Nays** означає «голос за чи проти» або «людину, що голосує за чи проти».

When vacancies happen in the Representation from any State, the Executive Authority thereof shall issue **Writs** of Election to fill such Vacancies [21, c. 2].

- Юридичний дискурс, включаючи законодавчий і конституційний (нормативно-правові документи характеризуються імперативністю), використовує також мовленнєві стандарти, зокрема фразеологізми:

If after such Reconsideration two thirds of that House shall agree **to pass the Bill**, it shall be sent, together with the Objections, to the other House, by which it shall likewise be reconsidered, and if approved by two thirds of that House, it shall **become a Law** [21, c. 5].

... and such Trial shall be held in the State where the said **Crimes shall have been committed**; ... [21, c. 13].

• У тексті Конституції США (без доповнень і змін) використовується значна кількість займенникових прислівників whereof, thereof, therein, thereby, otherwise, nevertheless, likewise, throughout, herein, whatever, hereunto. Найуживанішим з них є thereof:

The Senate of the United States shall be composed of two Senators from each State, [chosen by the Legislature **thereof**,] for six Years; ... [21, с. 2].

... but the Party convicted shall **nevertheless** be liable and subject to Indictment, Trial, Judgment and Punishment, according to Law [21, с. 3].

No Capitation, or other direct, Tax shall be laid, unless in Proportion to the Census or Enumeration **herein** before directed to be taken [21, с. 8].

Висновки. Таким чином, Конституція США (без доповнень і змін) як комунікативна одиниця в конституційному дискурсі (підвиді юридичного дискурсу) має соціально-спрямований характер щодо досягнення верховенства закону і встановлення справедливості та вирізняється своєю лаконічністю і практичністю та є юридично стабільним документом. Мова права, зокрема і мова Конституції США (без доповнень і змін) характеризується своїми лексичними, граматичними, структурно-смісловими та логіко-композиційними особливостями. Вибір мовних засобів, зокрема лексичних одиниць має велике значення для конституційного дискурсу, оскільки вони відображають національно-правові, національно-культурні та лінгвокультурологічні особливості американської системи права та уможливають досягнення офіційного тону, логічності, точності, ясності, об'єктивності, недвозначності та імперативності у вираженні волі законодавців, чим і відзначається Конституція США (без доповнень і змін).

Література:

1. T. Van Dijk. Discourse analysis as a new cross-discipline. Handbook of discourse analysis. London; Orlando: Academic Press Inc, 1985. Vol. 1. P. 1-10.

2. Ходаковська О.О. Специфіка англомовного юридичного дискурсу та особливості його перекладу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2014. № 10. Т. 2. С. 164-166.

3. Крапивкіна О.А., Непомілов Л.А. Юридический дискурс: понятия, функции, свойства. Гуманитарные научные исследования [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://human.snauka.ru/2014/09/7855>

4. Чернышов А.В. Юридический дискурс и его основные характеристики [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/yuridicheskiy=diskurs-i-ego-osnovnye-harakteristiki>

5. Кравченко С.П. Лінгвістичні особливості юридичного дискурсу. Правове життя сучасної України: Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 15 травня 2020 р.). Одеса: Гельветика, 2020. Т. 1. С. 58-60.

6. Mattila H. Comparative legal linguistics: language of law, Latin and modern lingua Francas. Ashgate publishing, 2013. 347 p.

7. Зеленська О.П. Деякі граматичні особливості побудови конституційного дискурсу (на матеріалі Конституції США). Мова і культура. Вип. 22. Т. VII (202). 2020. С. 43-52.

8. Зеленська О.П. Основні характеристики мовних засобів американського юридичного дискурсу (на матеріалі Білля про права). Розвиток науки в XXI столітті. Харків: Науково-інформаційний центр «Знання», 2020. С. 81-88.

9. The Constitution of the United States. Washington, DC, 1997. 46 p.

10. Longman dictionary of contemporary English. Harlow, Essex, England: Pearson Education Limited, 2005. 1949 p.

11. The Constitution of the United States. Washington, DC, 1997. 46 p.

12. Longman dictionary of contemporary English. Harlow, Essex, England: Pearson Education Limited, 2005. 1949 p.

13. The Constitution of the United States. Washington, DC, 1997. 46 p.

14. Longman dictionary of contemporary English. Harlow, Essex, England: Pearson Education Limited, 2005. 1949 p.

15. The Constitution of the United States. Washington, DC, 1997. 46 p.

16. Longman dictionary of contemporary English. Harlow, Essex, England: Pearson Education Limited, 2005. 1949 p.

17. The Constitution of the United States. Washington, DC, 1997. 46 p.

18. Longman dictionary of contemporary English. Harlow, Essex, England: Pearson Education Limited, 2005. 1949 p.

19. The Constitution of the United States. Washington, DC, 1997. 46 p.

20. Фуко М. Археологія знання. К.: Ника-Центр. 1996. 208 с.

21. The Constitution of the United States. Washington, DC, 1997. 46 p.

References:

1. T. Van Dijk (1985). Discourse analysis as a new cross-discipline. *Handbook of discourse analysis* (Vol.1) (pp. 1-10). London; Orlando: Academic Press Inc. [in English].

2. Khodakovska, O.O. (2014). Spetsyfika angломovnoho yurydychnoho dyskursu ta osoblyvosti yoho perekladu [Specificity of the English legal discourse and peculiarities of its translation]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universtyetu – Scientific journal of the International humanitarian university, ser.: Philology, 10, vol. 2, 164-166* [in Ukrainian].

3. Krapivkina, O. A., Nepomilov, L.A. Yuridicheskiy diskurs: ponyatiya, funktsii, svoystva [Legal discourse: concepts, functions, properties]. *Gumanitarnyye isslyedovaniya – Humanitarian researches*. Retrieved from <http://human.snauka.ru/2014/09/7855> [in Russian].

4. Chernyshov, A.V. Yuridicheskiy diskurs i yego osnovnyye kharakteristiki [Legal discourse and its main characteristics]. Retrieved from <https://cyberleninka.ru/article/n/yuridicheskiy=diskurs-i-ego-osnovnye-kharakteristiki> [in Russian].

5. Kravchenko, S.P. (2020). Lingvistychni osoblyvosti yurydychnoho diskursu [Linguistic peculiarities of legal discourse]. *Pravove zhyttya suchasnoi Ukrainy – Legal life of modern Ukraine: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference* (Vol. 1), (pp. 58-60). Odesa: Helvetyka [in Ukrainian].

6. Mattila, H. (2013). *Comparative legal linguistics: language of law, Latin and modern lingua Francas*. Ashgate publishing [in English].

7. Zelenska, O.P. (2020). Deyaki hramatychni osoblyvosti pobudovy konstytutsiinoho dyskursu (na materialy Konstytutsii SShA) [Some grammatical peculiarities of the constitutional discourse construction (based on the Constitution of the United States)]. *Mova i kultura – Language and culture, issue 22, vol. VII (202), 43-52* [in Ukrainian].

8. Zelenska, O.P. (2020). Osnovni kharakteristyky movnykh zasobiv amerykanskooho yurydychnoho dyskursu (na materialy Bilya pro prava) [The basic characteristics of the language means of the American legal discourse (based on the material of the Bill of rights)]. *Rozvytok nauky v XXI stolitti – Science development in the 21st century, 81-88* [in Ukrainian].

9. The Constitution of the United States (1997). Washington, DC [in English].

10. Longman dictionary of contemporary English (2005). Harlow, Essex, England: Pearson Education Limited [in English].

11. The Constitution of the United States (1997). Washington, DC [in English].

12. Longman dictionary of contemporary English (2005). Harlow, Essex, England: Pearson Education Limited [in English].

13. The Constitution of the United States (1997). Washington, DC [in English].

14. Longman dictionary of contemporary English (2005). Harlow, Essex, England: Pearson Education Limited [in English].

15. The Constitution of the United States (1997). Washington, DC [in English].

16. Longman dictionary of contemporary English (2005). Harlow, Essex, England: Pearson Education Limited [in English].

17. The Constitution of the United States (1997). Washington, DC [in English].

18. Longman dictionary of contemporary English (2005). Harlow, Essex, England: Pearson Education Limited [in English].

19. The Constitution of the United States (1997). Washington, DC [in English].

20. Fuko, M. (1996). *Arkheologiya znaniya. [Archeology of knowledge]*. K.: Nika-tsentr [in Russian].

21. The Constitution of the United States (1997). Washington, DC [in English].